

Mötesanteckningar - Möte i ROS arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor (MoK), 2025-02-06

Inledning - Mia Kling och Jens Olin

Laget runt med aktuella frågor på SAM - Alla

UKÄ:

- Arbetet med en förstudie som undersöker möjligheterna att införa PxWeb fortsätter. I dagsläget har UKÄ en egenutvecklad statistikdatabas och den har nått sin tekniska livslängd. Inom ramen för förstudien har vi haft kontakt med flera SAM som nyligen infört eller är på väg att gå över till PxWeb.
- Merparten av den officiella statistiken om högskoleväsendet uppdrar UKÄ åt SCB att samla in och framställa och SCB för ett register över studenter, doktorander och personal vid universitet och högskolor. UKÄ har sedan några år fått tillgång till flera delregister av Universitets- och högskoleregistret (HREG) samt bakgrundsvariabler om de individer som finns med i något av delregistren via plattformen Microdata Online Access (MONA). Det har bland annat gett UKÄ mer förståelse för hur vissa mått i den officiella statistiken är konstruerade och gett uppslag till utveckling av den officiella statistiken.

Jordbruksverket:

- Jordbruksverkets två stora produkter är Strukturundersökningen och den Jordbruksekonomiska undersökningen så både är EU-reglerade. Strukturundersökningen är en totalundersökning till jordbruk som görs tre gånger under en tioårsperiod och vi har precis slutredovisat 2023 års undersökning genom att skicka mikrodata till Eurostat för totalt ca 350 variabler och ca 57 000 jordbruk. Nu startar processen för genomförandet av 2026 års undersökning.

- Den Jordbruksekonomiska undersökningen är en årlig undersökning till ca 1000 jordbruksföretag avseende främst ekonomiska förhållanden. Det som varit på tapeten under de senaste åren är att EU vill utöka denna så att den också omfattar sociala- och miljömässiga hållbarhetsparametrar. Förordningen har till slut beslutats vilket kommer innebära en mycket omfattande utökning av undersökningen. Jordbruksverkets har under ett tag arbetat med att implementera denna utökning som kommer att träda i kraft avseende 2026 års verksamhet. Det kommer dock även fortsättningsvis ta mycket kraft.

SLU:

- På SLU så håller vi på med att ta fram modeller för 1-årsskattningar med hjälp av AI, dessa behövs för bl a Skogsräkenskaperna och Kolrapporteringen. Vidare så håller SLU på med att processa och kontrollera den årliga officiella statistiken inför vårens publicering. Vidare så pågår rekrytering och förberedelser inför årets Fältsäsong.

Folkhälsomyndigheten:

- Ny publiceringstid 08.00 samma som SCB och flera SAM har.
- Arbetar nu med återkopplingen på Eurostat's peer review.

Försäkringskassan:

- Försäkringskassan har nyligen hanterat uppdateringar av sina handläggnings- och utbetalningssystem, särskilt inom sjukpenning. Gamla system byggda i äldre programmeringsspråk har varit kostsamma att underhålla och arbetet med att byta ut dem pågår. Statistikformat har anpassats för att säkerställa att befintliga automatiserade processer fungerar men på sikt planeras förbättringar.
- Beslut fattats att inte använda PxWeb då nuvarande egenutvecklade system anses tillräckligt.
- Ekonomiska läget på FK är under återhämtning och man håller för fullt på att återrekrytera på myndigheten efter nedskärningarna för några år sedan. Det har även öppnats upp för att statistikverksamheten ska få rekrytera 4 personer vilket gör att vi går tillbaka till ett personalläge som var innan nedskärningarna.

Trafikanalys:

- Färdplan för nya datakällor i transportstatistiken fortsätter genom:
  - Kombinerade mobilnätdata och enkätdata i RVU, möjliggör redovisning av resande per månad och inom län, [Kombinerade mobilnätdata och enkätdata beskriver resmönster](#)
  - Uppkopplade fordon fortsätter långsamt fram, beroende av pengar för inköp av data. Uppdaterat modellskattningar för VFU 2023. Ny VFU 2025, publicering 2026
  - Terminalkartläggningsverktyg, Trafikverket fortsätter med utvecklingsarbete
- Visualiseringsverktyg-successiv implementering av statistikprodukter och andra rapporter.
- Statistik för att följa ”elektrifieringen” inom transportsektorn fortsätter med regional kollektivtrafik och fordon.

Socialstyrelsen

- Pågående arbete med att inkludera regionala statistikområdets resultat som en del i rapporteringen av den officiella statistiken i syfte att belysa hur hälsan ser ut i mer utsatta socioekonomiska områden i Sverige. Detta har hittills implementerats i publiceringar inom bland annat statistiken om tandhälsa och cancer och tanken är att fortsätta med andra register.
- Börjat förbereda för EHDS (Det europeiska hälsodataområdet), ett EU projekt med målet att kunna dela hälsodata i framtiden mellan olika länder på ett säkert och effektivt sätt.
- Det pågår ett arbete för några av myndighetens register såsom Medicinska Födelseregistret och Patientregistret med att uppdatera föreskrifter bland annat sådant som påverkar inrapporteringen av data.

SCB:

- ESTP kommer hålla en kurs om mobildata [Mobile Network Operator \(MNO\) data: Methods for Integrating New Data Sources in Official Statistics | Eurostat CROS](#)
- Diskussioner förs om den framtida visionen för av det europeiska statistiksystemet. Den nya visionen tar sikte på den nuvarande kommissionens period 2024-29 men även åren fram till 2035. Visionen har betydelse för utformningen av nästa statistikprogram och det är viktigt att ta tillvara möjligheten att påverka inriktningen.
- Revideringen av förordning för europeisk statistik, 223/2009, har antagits i december och nu diskuteras en plan för implementeringen inom ESS. Denna förordning innebär stora förändringar i datahanteringen, inklusive vilken typ av data

som kan hämtas och hur den kan användas för att utveckla ny europeisk statistik.

- En ny ramlag för arbetsmarknadsstatistik från företag har antagits, vilket påverkar bland annat Medlingsinstitutets statistik om löner och arbetskostnader.
- Förändringar inom nationalräkenskaperna förhandlas fram på internationell nivå genom FN:s nya manual för nationalräkenskaperna.
- Ett utredningsuppdrag har erhållits från regeringen för att undersöka om kärnuppdraget kan utökas när det gäller datahantering och hur samordningsuppdraget ska utformas inom den officiella statistiken när det gäller data.

Presentation av modeller/simulerings arbete på Folkhälsomyndigheten - Lisa Brouwers, Martin Berlin och Tomas Ekerby

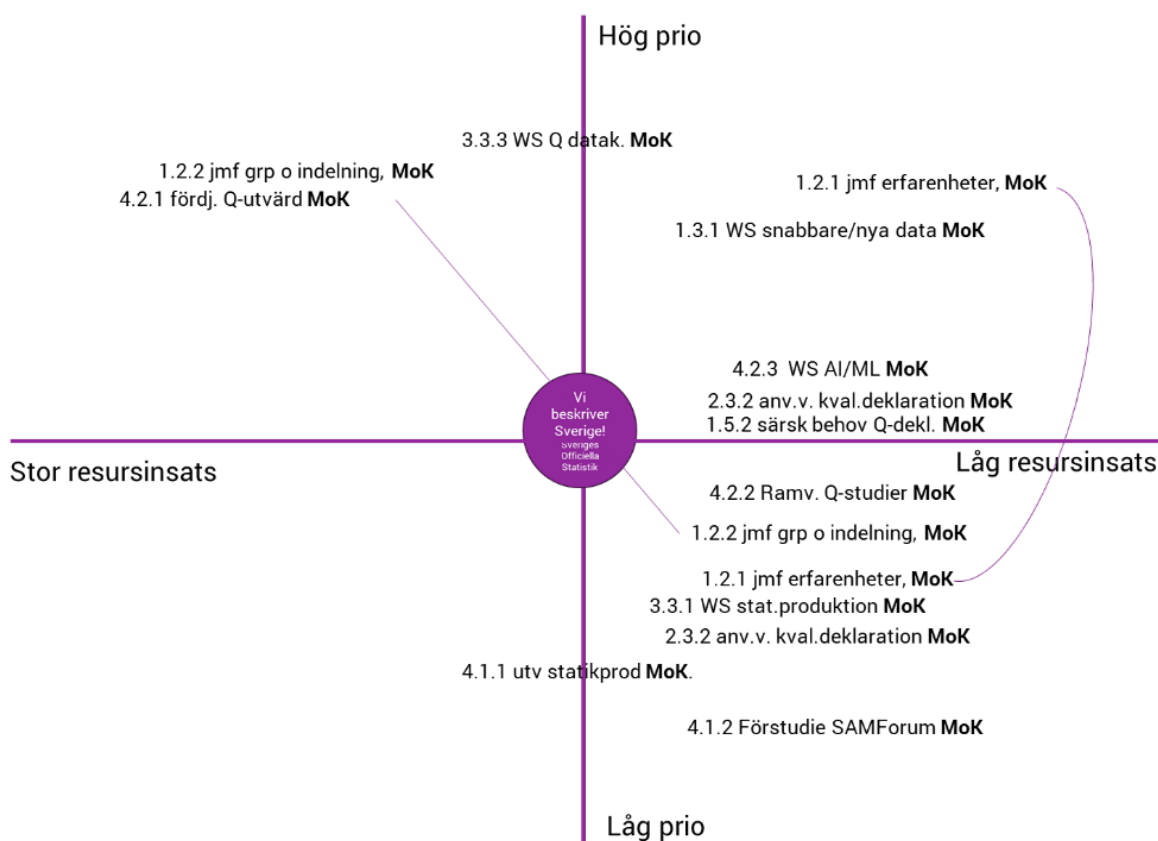
Folkhälsomyndigheten presenterade två simuleringsmodeller (presentationerna bifogas):

- NCDSim – en simuleringsmodell för den framtida utvecklingen av icke-smittsamma sjukdomar. Folkhälsomyndigheten, Hjärt-Lungfonden och Cancerfonden har skapat ett verktyg som visar hur stor inverkan levnadsvanor har för risken att drabbas av hjärt-kärlsjukdom och cancer. Med simuleringar går det att visa effekten av insatser som kan minska antal sjukdomsfall, vårdkostnader och dödlighet. [[Nytt simuleringsverktyg visar levnadsvanornas betydelse för folkhälsan – Folkhälsomyndigheten](#)]
- SESIM – en dynamisk mikrosimuleringsmodell som utvecklades av Sveriges Finansdepartement i samarbete med forskare från olika universitet. Projektet startade 1997, och SESIM:s första uppdrag, en utvärdering av det svenska systemet för studiebidrag, genomfördes 1998. Sedan år 2000 har fokus skiftat från utbildning till pensioner. Ett av de huvudsakliga syftena med SESIM är att utvärdera den ekonomiska hållbarheten för det nya svenska pensionssystemet. Detta nya fokus har också lett till att SESIM har utvecklats till en generell mikrosimuleringsmodell (MSM) som kan användas för ett brett spektrum av analyser. [[What is SESIM?](#)]

Genomgång av målbilden för den officiella statistiken - Jens Olin

Jens berättade kort att målbilden fastställdes av Rådet i november och beslutades av SCB:s Gd i början på december. Den beredningsgrupp som är kopplad till målbilden har haft ett första möte med syfte att, bland annat, fördela ansvar för de aktiviteter som finns i handlingsplanen till respektive rådsarbetsgrupp (MoK, RåDa, AoT och JUR). Jens redogjorde för de aktiviteter som fördelats till MoK och informerade att det återstår att diskutera hur dessa ska prioriteras och fördelas över tid med sikte på 2030. För det ändamålet genomfördes en kort workshop med inslag av grupparbete. Grupperna fick uppdraget att ranka aktiviteter utifrån prioritet, uppskattat resursbehov och även eventuella risker förknippade med aktiviteten. Det ska understrykas att rangordningen sker mellan områden/aktiviteter som samtliga har identifierats som viktiga för systemet för den officiella statistiken och övningen endast är tänkt som ett stöd för planering och tidssättning av aktiviteter.

Figur, resultatet dokumenterades i en matris i PowerPoint

Det kan konstateras att resultatet till stora delar var samstämmigt mellan grupperna men att det för några punkter fanns skillnader, delvis beroende på att aktivitetens omfattning och innehåll tolkats olika. Störst skillnad i uppfattning om prioritet och resursåtgång fanns det under målområdet "Aktuell och användbar statistik" och de redovisas därför med ett streck som markerar spannet mellan tolkningarna. Vi väljer att tills vidare markera dessa som aktiviteter med hög prioritet men konstaterar att beskrivningarna behöver utvecklas.

Resultatet identifierar fem områden som har givits högre prioritet än övriga (gråa fält):

	Målområde, delmål och prioriterad aktivitet
1	Aktuell och användbar statistik
1.2	Den officiella statistiken går att jämföra över tid och mellan grupper samt för att belysa regionala förhållanden och olika ämnesövergripande perspektiv.
1.2.1	Anordna möjligheter att utbyta erfarenheter på området
1.2.2	Föreslå åtgärd för att öka användningen av gemensamma redovisningsgrupper och geografiska indelningar. [+ tidsseriebrott]
1.3	Den officiella statistiken är aktuell och finns på utsatt tid.
1.3.1	Workshop om metodfrågor förknippade med uppsnabbning av statistik och att använda nya datakällor.
3	Smart och säker datafångst
3.3	Vi utvecklar successivt statistikproduktionen till att kunna hantera olika typer av datakällor
3.3.3	Workshop avseende kvalitetsaspekter till följd av nya datakällor.
4.	Vi gör det bättre tillsammans
4.2	Vi delar metoder, verktyg och processer för att säkra en kostnadseffektiv officiell statistik av god kvalitet.
4.2.1	Ta fram ett upplägg för nationella fördjupade kvalitetsutvärderingar och genomföra en testomgång.

Utöver dessa identifierades tre områden med relativt hög prioritet:

	Målområde, delmål och prioriterad aktivitet
1	Aktuell och användbar statistik
1.5	Systemet för den officiella statistiken är flexibelt och är en källa till aktuell statistik när det uppstår särskilda behov
1.5.2	Utveckla ett gemensamt sätt att deklarerat kvalitet för statistik som sammanställs till följd av särskilda behov i syfte att stärka förtroendet.
2	Lätt att hitta rätt
2.3	Vi sätter siffrorna i ett sammanhang, ger stöd till tolkning och arbetar för att officiell statistik ska kunna sammanvändas.
2.3.2	Utred möjlighet att komplettera kvalitetsdeklarationer med mer användarvänlig information.
4.	Vi gör det bättre tillsammans
4.2	Vi delar metoder, verktyg och processer för att säkra en kostnadseffektiv officiell statistik av god kvalitet.
4.2.3	Vi genomför workshops där vi delar erfarenheter av arbetet med AI/ML i statistikframställning, till exempel t.ex. från det europeiska ESSNet "One-stop-shop-AI".

Jens konstaterade att detta kommer vara till hjälp i det fortsatta arbetet. För aktiviteter som har givits hög prioritet och där resursåtgången antas vara låg prövas om de kan läggas tidigt och hanteras under 2025 och 2026. Aktiviteter med hög prioritet men där resursåtgången kan förväntas vara större behöver påbörjas tidigt men genomföras med längre tidshorisont. Dessa kan vara extra viktiga att uppmärksamma i SAM:s verksamhetsplaneringen inför kommande år. För de aktiviteter grupperna har diskuterat risk kan noteras att de högt prioriterade aktiviteterna 1.2.2 och 4.2.1 också förknippades med en större utmaning avseende risk.